

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 357/2017-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], obaja bytom [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Pavlom Kissom, Štúrova 20, Košice, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 38 C 276/2011 zo 16. septembra 2015 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 162/2016 z 31. januára 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. mája 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], obaja bytom [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Pavlom Kissom, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia ich základného práva

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 38 C 276/2011 zo 16. septembra 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 162/2016 z 31. januára 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

V sťažnosti sťažovatelia tvrdia, že „[r]ozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Co/162/2016 bolo porušené právo sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR“.

Sťažovatelia uvádzajú, že proti „rozsudku Okresného súdu Košice I č. k. 38C/276/2011 zo dňa 16. 9. 2015, ktorým sme boli zaviazaní zaplatiť žalobkyni [REDACTED] spoločne a nerozdielne sumu 1 080 € s prísl. a trovy konania sme podali prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie, o ktorom KS rozhodol rozsudkom č. k. 5Co/162/2016 zo dňa 31. 1. 2017 tak, že rozsudok OS potvrdil.

Proti tomuto rozsudku KS podali sťažovatelia aj dovolanie dňa 3. 5. 2017, o ktorom doposiaľ nebolo rozhodnuté.“.

Sťažovatelia namietajú, že „odvolací súd rozhodol nezákonne, pretože bol nesprávne a neúplne zistený skutkový stav, z ktorého boli vyvedené nesprávne právne závery prvostupňovým súdom. Pre nasledovné skutočnosti, ktoré boli bližšie zdôvodnené v podanom odvolaní (v prílohe).

Zotrvávame na stanovisku, že základným pochybením súdov v tomto konaní je predovšetkým to, že skutočnosť, že cez parcelu žalobkyne [REDACTED] dvakrát denne prechádzame motorovým vozidlom do našej garáže, nemožno považovať za nájom pozemku, pretože právo prechodu nie je obsahovo totožné s právom nájmu, nájomný vzťah vykazuje a obsahuje iné atribúty právneho vzťahu, ako je právo prechodu, o ktoré v danom prípade ide. Bolo preukázané, že cez ten istý pozemok prechádzajú ďalší 5 vlastníci prilahlých garáží, vedľa našej garáže je zriadená trafostanica VSE, ku ktorej je prístup po tej istej

dráhe, ako do našej garáže. Cenu nájmu t. j. spravidla neobmedzeného užívania pozemku treba odlišovať od ceny-odplaty za vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu cez časť pozemku žalobkyne. Okresný súd určil cenu nájmu z trhovej hodnoty v danej lokalite, nevzal na zreteľ, že uvedená časť pozemku, ale aj pozemok celý je vzhľadom ku svojej polohe a príľahlých stavieb prakticky neprenajímateľný, nevyužitelný. Znalec [REDACTED] vyslovil vo svojom posudku názor, že alternatívou odplatnosti-hodnoty práva prechodu dvakrát denne je cca 950 € jednorázovo, teda nemožno požadovať odplatu mesačne či ročne. S týmto stanoviskom znalca sa sudy nevysporiadali, nezaoberali sa touto navrhnutou možnosťou určiť takýmto spôsobom náhradu za prechod. Sudy sa vôbec nezaoberali naším tvrdením, že nami používaná príjazdová cesta do garáže nie je dlhá 43 metrov, ale v skutočnosti je to len 32 metrov, keďže sme vzdialenosť od okraja-hranice pozemku od mestskej komunikácie premerali, čo znalec neurobil pri obhliadke a vychádzal len z tvrdenia prítomného opatrovníka žalobkyne [REDACTED], ktorý je v podstate skutočným účastníkom tohto sporu, pretože žalobkyňa pozbavená spôsobilosti na právne úkony ani netuší, že takýto spor na súde prebieha.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že v minulosti nám bolo zriadené právnym predchodcom žalobkyne, ktorým bolo Mesto Košice bezodplatné vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu cez časť pozemku v rozsahu šírky motorového vozidla. Toto právo prechodu nám zostalo aj potom ako sa reštitúciou stala vlastníčkou žalobkyňa. Sudy sa taktiež nezaoberali v spise sa nachádzajúcom stanovisku realitnej kancelárie, podľa ktorej cena nájmu v danej lokalite za účelom len prejazdu motorového vozidla do garáže, by nemala prekročiť 1/4-inu trhovej ceny ročne, t. j. 8 €/m²/rok.“.

Na základe týchto skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/162/2016 zo dňa 31. 1. 2017 a rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 38C/276/2011 zo dňa 16. 9. 2015 porušené bolo.

2. *Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/162/2016 zo dňa 31. 1. 2017 a rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 38C/276/2011 zo dňa 16. 9. 2015 sa zrušuje a vec sa okresnému súdu Košice I vracia na ďalšie konanie.*

3. *Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.*“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu sťažovateľmi označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovatelia v sťažnosti namietajú porušenie svojich práv napadnutým rozsudkom okresného súdu.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovatelia využili svoje právo podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľov v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu sťažovateľmi označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. Základom ich argumentácie je tvrdenie, že krajský súd „rozhodol nezákonne, pretože bol nesprávne a neúplne zistený skutkový stav, z ktorého boli vyvodené nesprávne právne závery prvostupňovým súdom“.

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia 3. mája 2017 dovolanie. Dovolacia argumentácia sťažovateľov je takmer identická s argumentáciou, ktorú uvádzajú vo svojej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky o dovolaní sťažovateľov proti rozsudku krajského súdu do predbežného prerokovania sťažnosti nerozhodol.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu ustálenú judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. Iná interpretácia by v danej veci mala za následok nežiaducu situáciu, keď by to isté rozhodnutie súčasne preskúmavali všeobecný súd aj ústavný súd. Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepredstavuje právny prostriedok nápravy, ktorý možno využiť súčasne popri iných prostriedkoch nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii; sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných prostriedkov nápravy došlo podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv alebo slobôd (m. m. IV. ÚS 21/02).

V okolnostiach posudzovanej veci sťažovatelia podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o ich veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľov predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľmi využitý, ako predčasné (IV. ÚS 142/2010).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd v záujme právnej istoty sťažovateľov zároveň poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), v ktorých vyslovil, že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovatelia v prípade podania dovolania podali zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou pred rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, že by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to navádzať potenciálnych sťažovateľov na obdobný postup, aký zvolili v okolnostiach daného prípadu sťažovatelia, t. j. na paralelné podávanie

sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale pri predbežnom prerokovaní ju podľa zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v tejto veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2017